

BROJ 11
GODINA VI., LIPANJ 1996.
CIJENA 10 k

VRBNIČKI VREDICI

DAR ZA IVANJU

Cijenjeni čitatelji,

Ivanja je dan koji nas **Vrbenčane** povezuje na poseban način.
Oдnekud se pojave i čovjeka preplave osjećaji razdrganosti i bliskosti

prema onima koji nas okružuju, bilo da su nam prijatelji, susjedi ili samo znan- ci.

“Vrbnički vidici” ovakvi kakvi jesu žele biti DAR svima vama koji će ih

uzeti u ruke. Dar za **Ivanju**. Prihvatile ih kao takve, s njihovim nedostacima i dobrim stranama.

Želimo ponoviti da su stranice "Vrbničkih vidika" otvorene za suradnju. Uvažavamo vaše prijedloge bilo da se radi o sadržaju ili o izgledu lista. Moramo napomenuti da raznovrsnost tekstova i kvaliteta lista uopće ovisi o odazivu suradnika. Vrlo rado bismo uvrstili u list gospodarske teme, ali do takvih tekstova teško dolazimo. I oni koji bi o tome mogli pisati kao da se ne usude. Šteta, jer baš na gospodarskom planu zaostajemo za drugim mjestima na otoku **Krku**. Gdje su uzroci toga stanja i kako ih otkloniti? Neka nas ove rečenice potaknu da te probleme što prije i brže riješimo.

Kao što smo najavili, u ovom broju počet ćemo objavljivati stare fotografije i razglednice. Zahvaljujemo **Domagoju** koji nam je donio nekoliko starih razglednica koje prikazuju svadbene običaje Vrbnika.

Želimo da u miru i radosti, vi i vaše obitelji, proslavite Ivanju - Dan Općine Vrbnik.

VAŠI UREDNICI

IMPRESSUM

Vrbnički vidici.

Godina VI.

Br. 11, 24. lipnia 1996.

Cijena 10 kuna

Glavni urednik MARIJA KRAJNER

Odgovorni urednik **JOSIP KOSIĆ**

Izvršni urednik ANDRINA LUIĆ

Redaktor **JELENA BUTKOVIC**

Grafički urednik **SUZANA GAJDEK**

Fotografije JOSIP KOSIĆ
ANDRINA LUIĆ
MARIO STELLATELLI

Izdavač ŽUPNI URED VRBNIK

Suizdavač VRBNIČKO
KUTURNO DRUŠTVO
"FRANKOPAN"

Priprema KALIGRAF, Zagreb

Tisak J&B, Zagreb

Naslovna stranica ANDRINA LUIĆ

Sv. Ivan Krstitelj - zaštitnik naše župe

ŽIVA VJERA, LJUBAV I ŠTOVANJE

Uradosti zajedništva proslavljamo još jednu Ivanju, svetkovinu zaštitnika naše župe, Sv. Ivana Krstitelja. On je svetac kojega nam sâm Krist Gospodin stavlja za uzor zbog njegove veličine i značaja njegovog poslanja: "Što ste izašli gledati u pustinju? Trsku koju vjetar njiše? Ili što ste izašli gledati? Čovjeka u meke haljine obućena? Ali ljudi što se oblače u sjajno odijelo i žive u raskoši borave u kraljevskim dvorovima. Pa što ste izašli gledati? Proroka? Da, kažem vam, i više nego proroka! On je onaj o kome je pisano: Evo, glasnika svoga pred licem ti šaljem da pripravi put pred tobom. Velim vam, nije nitko između rođenih od žene veći od Ivana" (Lk 7, 24-28).

Možemo si postaviti pitanje zašto je jedna od prvi generacija časne vrbničke povijesti izabrala upravo Sv. Ivana Krstitelja za nebeskog zaštitnika svoje župe i svoga grada? Tko zna jesu li svi demokratski o tome odlučivali, jesu li provedli svojevrsni referendum o tom pitanju? Ipak, možemo sa si gurnošću utvrditi da ono što je odlučilo o tome tko će biti zaštitnik Vrbnika je živa vjera, ljubav i štovanje prema Sv. Ivanu, ne samo pojedinaca, nego i pobožnoga puka, gdje god se propovijedalo Evandelje.

Oduvijek se Sv. Ivan časti kao zaštitnik krojača, kožara, krznara, vunara, remenara, gostoničara, nožara i brusača, utamničenika, osudenih na smrt, pjevača i glazbenika, a u narodu i zaštitnik izvora voda. (**Leksikon ikonografije**, 282. str.).

Tko je istinski doživio veličinu Sv. Ivana i tko ga iskreno štuje, taj je s lakoćom spremjan na spasonosna djela: pokoru, molitvu, dobra djela, hodočašća, pomaganje nevoljniciima, posebno siromasima i bolesnicima, oprštanje i izmirenje, napuštanje

grešnog života i oslobođenje od poroka, odricanje i umjerenošću, odricanje od pića i svake ovisnosti.

Nekada, uz rijeku Jordan, Ivan je znao pravu riječ upraviti svakome koji bi mu pristupio s povjerenjem, željan obraćenja, tj. novog života. Tako On i danas upravlja istinsku i oslobadajuću poruku svima: mladima - da se odgovorno pripremaju za životno poslanje koje im je Bog povjerojao, da budu umjereni u svemu što može zarobiti, da se klone svake napasti i prigode za зло. Sv. Ivan izriče poruku i starijima: da budu spremni na praštanje, izmirenje i poštenje. Ništa čovjeku u životu nema pravog ukusa i ništa ga pravo ne ispu-

nja ako u srcu nema zadovoljstva, istine i mira...

Sv. Ivan nas svojim životom i propovijedanjem poziva da živimo te vrednote. On će nam biti nezamjenjiv zaštitnik ako mu se molitvom za pomoć budemo utjecali, ako se budemo u primjer njezina života ugledali, njegove riječi otvorena srca prihvaćali, ali i ako budemo ustrajno njegovim stopama koračali, ako budemo svoje životne energije ne samo u osobno, nego i u zajedničko dobro ulagali i trošili.

VAŠ ŽUPNIK

Jedno iščitavanje Ivanove pustinje

IVAN NIJE BIO KIMOGLAVAC

Ne znam kako bismo reagirali kada bi netko tumarao po dolcima, komunadama, drmunima oko Vrbnika, bio omotan životinjskom kožom, hranio se skakavcima i divljim medom te nazivao svoje sugradane zmijskim leglom. Mislim da bi većinu svetaca, da su naši suvremenici, proglašili ili ridikulirali ili opasnima. Jake ljudi možemo trpjeti jedino na prostornoj ili vremenskoj distanci koja donekle otupljuje potrebu za samopreispitivanjem, nametnutu njihovom autentičnošću. Poznata nam je sudbina mnogih koji su bili istrebljivani od svojih suvremenika, a slavljeni od njihove djece. Ta ista djeca opet su se obraćunavala s nekim svojim suvremenicima čije su im osobnosti i riječi ukazivale na njihove pukotine i krividavosti.

Ivan nije bio kimoglavac niti je podlegao autocenzuri. Proročka oštrica njegovog govora potkrepljena primjerom vlastitoga života nije uzmicala ni pred vjerskim i političkim moćnicima njegovog vremena. Iza takve i tako artikulirane moralne nepotkupljivosti stajao je svojim životom. Na kraju ju je njime i platio. Ivan je živio u pustinji. U samotnosti i bogatoj jednoličnosti pustinje osluškivao je sebe i Izvor svojeg prorokovanja. Iz te je kontemplacije crpio snage za hrabro i ustrajno zalaganje u svojem okruženju.

Ta pustinja, to bivanje otokom čini se toposom svakog autentičnog življenja. Čovjek, naime, treba biti spreman na potpunu samoću ako želi ostati vjeran sebi. Svoj hod pogubno je vezivati za druge, ali je mudro radovati se ljudima koji dio puta idu ukorak s nama. Tako iščitavam Ivanovu pustinju.

Svojim životom i djelovanjem Ivan i danas postavlja pred nas neka goruća, životna, neugodna pitanja. Činjenica da je on zaštitnik našega Vrbnika ne štiti nas od suočavanja s tim pitanjima. Baš naprotiv.

MATILDA BRAUT

Temeljne odrednice razvoja

KULTURA I ŽLAHTINA - ZALOG BUDUĆNOSTI

Ako je naša gospodarska budućnost u turizmu, onda je kvalitetno ulaganje u kulturu i njezinu promociju ujedno ulaganje u turizam.

Vrijeme u kojem je turistička potražnja ovisila samo o prirodno-ambijentalnim komparativnim prednostima na sreću je iza nas, pa čovjek i njegovo djelo u stvarnom i duhovnom obliku, zvanom kultura, postaju predmet sve većeg zanimanja.

Štovani čitatelji,

Koristim **zgodu** da vam putem stranica "Vrbničkih vidika" približim rad **Poglavarstva Općine Vrnik** u prošloj godini, kao i planirane aktivnosti. To neće biti detaljan izvještaj o svim finansijsko-pravnim aspektima, te zainteresirane upućujem na "**Službene novine**", gdje se ti podaci javno objavljuju.

Poglavarstvo je izvršno tijelo općine pa je mjesna samouprava odredena "trokutom" Općinsko vijeće - Poglavarstvo - javnost. To ističem shvaćajući važnost nesmetane razmjene informacija, nužne za pravilno funkcioniranje jedinica mjesne samouprave. Upravo iz toga razloga Općina Vrnik novčano pomaže tiskanje "Vrbničkih vidika", ali se iskreno nadam da će se oni približiti samofinanciranju.

Ukratko, temeljne odrednice u općinskom radu jesu:

- stabilizacija finansijskog i organizacijskog ustroja mjesne samouprave
- gradnja komunalnog sustava
- rješavanje prostorno-urbanističkih prepreka u razvoju poduzetništva
- revitalizacija i turistička revalorizacija kulturne baštine

Naravno da se ove odrednice mogu raščlaniti na niz zahvata koji su se poduzeli ili će se poduzimati u cilju oživljavanja naših općinskih naselja. Borba za osnivanje općine, mreže mjesnih škola na otoku, s vrbičkom školom kao pravnom osobom, nastojanje podizanja **SOS-dječjeg sela**, sufi-

nanciranje osnovnog zdravstva i dječjeg vrtića, kao i sve slične aktivnosti - poduzimaju se s namjerom da se preokrenu nasljedeni negativni trendovi.

Protivno zlogukim prorcima. Općina Vrnik uspjela je finansijski zaokružiti minimalne rashode i, stoviše, uložiti novac u početak gradnje kapitalne infrastrukture.

Obalni put koji bi trebao biti katalizator usmjeravanja turističkih investicija našem području, dijelom je izведен, a predviđa se da će biti završen do kraja godine. Također, asfaltirana je i djelomično proširena ulazna cesta u Vrnik, uredena škola u **Garici i Risiki**, župni ured u Garici i, konačno, uredjenjem **Doma na Škujici** dobili smo prostor za rad Općine.

Sudjelovalo se u osnivanju "**Vrbničke grafičke akademije**" i **Društva "Frankopan"** kao i u ponovnom pokretanju "Vidika", sjetili smo se na dostojan način naših slavnih sugradana **Blaža Baromića i Dragutina Parčića** te doživjeli medijsku promociju među pučanstvom **Zagreba i Rijeke**.

Namjera nam je frankopanski dvorac **Gradec** predočiti i približiti hrvatskoj i turističkoj javnosti. Mnogi se pitaju je li opravданo toliki novac trošiti na kulturu. Kada bismo stvari promatrali tržišno, vjerujem da bi u pravilnoj analizi odgovor bio pozitivan. Ako je naša gospodarska budućnost u turizmu, onda je kvalitetno ulaganje u kulturu i njezinu promociju ujedno ulaganje u turizam. Vrijeme u kojem je turistička

potražnja ovisila samo o prirodno-ambijentalnim komparativnim prednostima na sreću je iza nas pa čovjek i njegovo djelo u stvarnom i duhovnom obliku, zvanom kultura, postaju predmetom sve većeg zanimanja.

Kao što su radovi studenata VGA, koje ste mogli vidjeti u **Baćin-dvoru**, na suvremen, likovan, način progovorili o duhovnoj vertikali ovoga kamena i kulture nad morem, tako je i budućnost blisko povezana s našom prošlošću. Ne manje važan posao koji je pred nama je donošenje prostorno-urbanističke dokumentacije. Iz odnosa prema kulturi, dobit će se i rješenje ove prevažne i ozbiljne zadaće. Zakonom je predviđena javna rasprava prije donošenja prostornih dokumenata.

Očekujem da će javna, formalna i neformalna, rasprava iskristalizirati jasne stavove, koji, što ne bi trebalo nikoga iznenaditi, mogu, ili bi trebali biti, predmet sučeljavanja na skrom mjesnim izborima.

Htio bih informirati čitatelje o inicijativi za osnivanjem **Centra za razvoj vinogradarstva i vinarstva**, s kojim su se načelno složili predstavnici naše **Županije, Općine, PZ Vrnik, PZ Katunar, PZ Gospoja**. Centar bi pružao stručne agro-tehničke usluge, obavljao laboratorijska ispitivanja i uzgoj sadnica vrbičke žlahtine te imao ogledni vinograd.

Županija je obećala stručnu i finansijsku pomoć, shvativši značenje žlahtine za našu regiju, dok su ostali sudionici svjesni potrebe znanstvenog

ispitivanja i tretiranja uzgoja trsa i samog vina. Budu li i vinogradari dali podršku, moguća je realizacija tog važnog projekta.

I na kraju, želim svim čitateljima Općine Vrnik čestitati Dan Općine Vrnik, Ivanju, a napose Ivanima i Ivanama blagdan Sv. Ivana Krstitelja. Neka život našeg patrona ukaže na neminovnost promjena i dolaska boljeg i potpunijeg života.

Načelnik Općine Vrnik

EMIL BRUSIĆ, dipl. inž.

Marina Valković
Josip Valković
Franjo Vitezić
Ivan Volarić
Josip Volarić

Općinsko poglavarstvo:
Emil Brusić - predsjednik
Ivan Matanić - zamjenik predsjednika
Željko Juranić
Marija Kraljić
Anton Stašić
Vjenceslav Trinajstić
Ivan Volarić

u protekle tri godine nesebično davali svu svoju energiju i vrijeme u nastojanju da čine dobro.
Donesene su sve važne odluke koje su značile život Općine, primjerice:

- Odluke o porezima

- Odluka o korištenju javnih površina na kojima se odlaže smeće
- Odluke o komunalnom redu i što je najvažnije, donesen je Općinski proračun.

Na kraju, htjela bih reći da je danas Općina Vrnik institucija te da su osigurani uvjeti za njezin život. Ako je bilo propusta, i ako se moglo bolje, zapamtimo dobre i pozitivne stvari. Nazire se, Bogu hvala, bolje vrijeme. Budemo li spremni i držali se zajedno, ni nas neće mimoći. Uz srdačne čestitke za Dan Općine Vrnik,

Predsjednica Općinskog vijeća

MARINA VALKOVIĆ

Tri godine samostalnosti Općine Vrnik

NAZIRU SE BOLJI DANI

Nakon niza godina, Vrnik je 1993. ponovo dobio status općine, prvi put u samostalnoj državi Hrvatskoj. Status koji zasigurno nudi veće i bolje mogućnosti razvoja i znači samostalnost koju je Vrnik imao još davne 1100. godine, kad se u pozatoj glagoljskoj **Darovnici kneza Dragoslava** spominje kao **Kaštel**.

Svijest o značenju tih dogadaja čovjeku donosi radost, ali uvelike povećava odgovornost. Dotadašnji rad mjesne zajednice odvijao se u maloj prostoriji, s jednim starim pisaćim strojem, ali sada su se uvjeti znatno poboljšali. Bilo je, međutim, predviđanja kako Općina Vrnik neće opstati dulje od nekoliko mjeseci. Prvi izbori za mjesnu samoupravu donijeli su rezultate i ljudi koji se na loše prognoze nisu osvrtni. Ti su ljudi

Općinsko vijeće:

Ivica Brusić
Vjekoslav Hodanić
Milica Ivanović
Rajko Kirinčić
Željko Kraljić
Marinka Matanić
Vjenceslav Trinajstić
Ivan Sabljic
Anton Stašić
Nikola Stašić
Mirjana Polonijo (pok.)
Franka Španjić-Milivojević

VRBNIK U STOLJETNOM SNU?!

Zašto upitnik u naslovu? Sve upućuje na to da su pred nama opet one turističke godine kada će se govoriti o turističkoj žetvi, gužvi na cestama i plažama, prekobrojnim gostima i deviznom prilivu. I mi u Vrbniku lijepo ćemo o tome čavrljati, ali, po svemu sudeći, sve što čini turizam, dogadat će se negdje drugdje. Mi, baš kao **Trnoružica**, spavamo svoj stoljetni san, a kraljevića nigdje na vidiku.

Na početku je izgledalo da će se stvari razvijati drukčije i da će turizam zapljasnuti i naše obale. Sjetimo se da je još **1911.** godine **49** Vrbenčana utemeljilo u Vrbniku **Društvo za poljepšanje Vrbnika i okolice**, što je predstavljalo početak organizirane turističke djelatnosti. Zaslugom toga društva uredeno je **1927.** kupalište **Zgribnica**. Godine **1965.** sagraden je hotel "Vrbniče nad morem", depadansa "**Galeb**", *buffet*.

"**Zgribnica**", slastičarnica. Tu smo stali i, uglavnom, ostali, dok je na otoku nastavljena intenzivna turističko-ugostiteljska izgradnja. Oko nas se grade hoteli i hotelski kompleksi te prateća infrastruktura. Turizam je

zaobišao Vrbnik. Jesmo li se mi sami isključili iz toga procesa ili su nas isključili drugi?! Bit će da je u pitanju ipak prvo - sjetimo se hotela na **Vajavini!** Spašava nas, donekle, kućna radinost gdje smo "dogurali" do **400 kreveta**.

I dok na planu boravišnog turizma billežimo minimalni promet, intenzivno se odvija izletnički turizam. Još u

prošlom stoljeću Vrbnik slovi kao izletničko mjesto, kako svjedoči zapis

Dragutina Hirca iz 1884. godine. Što tjeraj te ljude, brodice i autobuse da uporno dolaze u Vrbnik? Razmilili se našim ulicama i klancima daci i studenti, stranci i domaći. Ove su godine krenuli već u travnju. A mi gledamo i čekamo dok nam ljudi sa strane govore kako nam novac leži na cesti, a mi smo ljeni sagnuti se i podignuti ga.

Vrbenčani ne znaju zahvatiti, bolje reći, zagrabit. Neki u toj izletničkoj počasti ne vide turističku vrijednost ni mogućnost zarade. Mišljenja su podijeljena, a izletnici uporno dolaze i odlaze.

Želeći doprinijeti gospodarskom prosperitetu našega mjesta, u Upravnom odboru Društva "Frankopan" složili smo se o potrebi organiziranja

Okruglog stola na temu: "**Mogućnost turističkog razvoja Vrbnika**". Dode li do te rasprave, makar na kraju sezone, iscrpno ćemo vas obavijestiti. A vi, koji se od turizma nadate zaradi, snadite se kako znate i umijete.

MARIJA KRALJIĆ

Odluka o komunalnom redu

O NAMA OVISI HOĆEMO LI ŽIVJETI NA SMETLIŠTU

Prema informaciji općinskog pročelnika, gospodina Petra Grškovića, Općinsko vijeće, na sjednici održanoj **14. prosinca 1995.**, donijelo je **Odluku o komunalnom redu**, kojom se određuju održavanje čistoće i zaštite javno-prometnih i drugih površina, skupljanje i odvoz komunalnog otpada, održavanje i uređenje odlagališta smeća, čišćenje leda i snijega s javnih površina, uvjeti i način odvoza i odlaganja iskopanog i otpadnog građevnog materijala, održavanje dječjih i sportskih igrališta i ostalih površina na kojima se odvijaju sportske manifestacije, način i uvjeti postavljanja svijetlećih reklama, panoa

i oglasa, održavanje javne rasvjete, održavanje javnih telefonskih govornica i uvjeti držanja domaćih životinja. Radi zaštite zdravlja ljudi i čovjekovog okoliša na javno-prometnim i drugim javnim površinama, zabranjeno je:

- bacati i odlagati otpatke papira, hrane, voća, ambalaže, kutija, limenki, opušaka i sl.
- odlagati ulično, kućno i krupno smeće
- uništavati ili oštećivati košarice za otpatke
- popravljati motorna i druga vozila, osim hitnih popravaka u cilju oslobođanja javno-prometne i druge javne površine za slobodan promet

- prati motorna i druga vozila
 - ispuštati otpadne vode
 - bacati reklame i druge letke bez odobrenja
 - ispravljati posteljinu, sagove i sl.
 - onečišćavati javno-prometne i druge javne površine od strane kućnih ljubimaca
 - oštećivati, uništavati i premještati prometne znakove i koristiti ih u druge svrhe
 - onečišćavati javno-prometne i druge površine bilo kojim drugim predmetima, stvarima i radnjama.
- Javno-prometne i druge površine mogu se koristiti samo u skladu sa svojom namjenom i na način kojim se osigura-

va njihovo očuvanje.

Javne površine mogu se koristiti i na način koji nije u skladu s njihovom namjenom (izvođenje građevnih i drugih radova, organizacija javnih priredbi, postavljanje naprava, postavljanje zabavnih radnji i sl.), samo u skladu s posebnom Odlukom Općinskog poglavarstva.

Od 15. lipnja do 15. rujna javne površine ne smiju se zauzimati u svrhu izvođenja građevnih i drugih radova osim po posebnom odobrenju Općinskog poglavarstva.

Zabranjeno je na cestama, ulicama, trgovima i svim drugim javno-prometnim površinama ostavljati tehnički neispravna vozila, vozila bez registrarskih oznaka, priključna vozila, plovne objekte i dr.

Skupljanje i odvoz komunalnog otpada predviđen je na način da se kućno smeće odlaže u kontejnere u prethodno zavezanim plastičnim vrećama, a odvozi se prema prethodno utvrđenom planu (zimi dvaput tjedno, a u ljetnim mjesecima triput tjedno, a po potrebi i češće).

U kontejnere je zabranjeno bacati tekuće i polutekuće tvari, zapaljive predmete, građevni materijal, metalne predmete i krupno smeće koje kontejner ne može prihvatići.

Zabranjeno je krupno smeće odlagati i spaljivati na javnim i drugim površinama, također je zabranjeno odlagati otpadni i građevni materijal na cijelom području Općine bez odobrenja.

Javna rasvjeta po trenutačno važećem **Zakonu o komunalnom gospodarstvu** nije više u nadležnosti Općine, a Odluka određuje da je **JP Hrvatska elektroprivreda** dužna održavati objekte i uređaje javne rasvjete.

Odlukom je propisano da se domaće životinje mogu držati samo u posebnim, higijenskim, zatvorenim prostorima, smještenim najmanje 10 metara od susjednih zgrada i javnih prolaza.

Nadzor nad provedbom ove Odluke obavlja komunalno redarstvo, međutim, valja naglasiti da Odluka o komunalnom redu bez sudjelovanja ljudi ostaje samo mrtvo slovo na papiru. Samo mještani i gosti koji se pridržavaju reda čuvaju svoje zdravljie i brinu o drugima i svojem životnom okolišu.

AMBICIOZNI PLANOVI I PROGRAMI

Studenti Akademije likovnih umjetnosti iz Zagreba, u klasi profesora grafike **Frane Para** i profesora primijenjene grafike **Zdravka Tišljara**, već treću akademsku godinu zaredom dolaze u Vrbnik, a **7. svibnja 1996.** održana je **Utemeljiteljska skupština Vrbničke grafičke akademije**, organizirane kao udruge gradana. Time je VGA dobila i pravnu mogućnost za ostvarenje svojih ambicioznih planova i programa, koji bi se mogli grupirati u tri bitne djelatnosti:

- stvarati vizualni identitet grada Vrbnika i ostalih zainteresiranih naselja
- organizacija i djelovanje grafičke radionice
- osiguranje uvjeta za izvođenje dijela nastave iz studijskog programa

Vrata Vrbnika i VGA otvorena su kako pripravnicima grafičke umjetnosti tako i grafičkim profesionalcima Hrvatske i svijeta. Vrbnik bi trebao postati mjesto gdje će se stručnjaci međunarodnoga ugleda sastajati i razmjenjivati svoja iskustva, ne zanemarujući pritom zadaću prenošenja svojih znanja mladićima. Za ostvarenje plana i programa potrebno je stvoriti i materijalne uvjete, tako da će se u **Baćin-dvoru** postaviti **Grafička radionica**. Također će se osnovati spomen-tiskara **"Blaž Baromić i Dragutin Parčić"**, a rad će obuhvatiti cijeli otok **Krk**.

Vrbnik se može podići da će tiskovni materijal izrađen u obnovljenoj tiskari s knjigotiskarskom drvenom prešom promovirati kulturu glagoljskoga pisma diljem **Europe**, a svi radovi nosit će prepoznatljiv pečat te međunarodne grafičke radionice.

Vrbnik, otok Krk, **Istra i Hrvatsko primorje** područje su neiscrpno i još velikim dijelom neistraženoga bogatstva, pa će predstavljati vrelo iz kojega će se napajati članovi VGA, kao i promatrači njihovih radova. Studenti su već pokazali na svibanjskim izložbama u Baćin-dvoru i "Malom salonu" u Rijeci svoje videnje i grafičku obradu doživljenog u proljetnom i jesenskom

boravku u drevnom gradu i njegovoj okolici. Najbolji radovi studenata i polaznika međunarodne grafičke škole uči će u **Fundus VGA** i tako postati trajno vlasništvo grada Vrbnika, o čemu će se posebno starati Upravni odbor VGA s predsjednikom **Marinom Valković** na čelu.

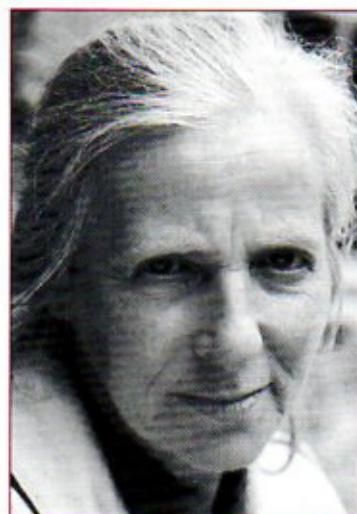
MARIJA KRALJIĆ

Izložba fotografija Marije Braut

VRBENSKI KANTUNIĆI

Galerija ULUPUH-a u zagrebačkoj Tkalcicevoj ulici pretvorila se **21. ožujka** u kutak Vrbnika. Toga dana otvorena je izložba fotografija **Marije Braut**. Nižu se slike kamika, mora, Vrbnika. Životom svjetle najspektiviji "Vrbenski kantunići" i upozoravaju da su još uvijek tu, skrivajući u sebi sve "bure, sence i vrime" ... Zaustavljeni u srcu i oku gospode Marije Braut, putuju dalje, pričaju priče o našem gradu. Hvala joj za njihova putovanja, za riječ i sliku Vrbnika, za trenutak kad je probudila "seki vrbenski kantunići".

MARINA VALKOVIĆ

GRADEC - TAMNA STRANA KRČKIH KNEZOVA

Po odlasku Frankopana s otoka, kaštel Rogoznik, zbog svog izdvojenog položaja, nije bio interesantan Mlečanima, pa ostaci crkve i utvrde postaju izvorištem klesanog kamena. Prema predaji, gradnja zvonika župne crkve u Vrbniku financirana je pronalaskom zakopanog blaga na Gradecu (prije 1527. godine), a dijelovi obradenog kamena korišteni su i za proširenje crkve 1585. godine.

Nakon višestoljetne napuštenosti i zapuštenosti, tajanstvene ruševine utvrde, u narodu zvane **Gradeč** (smještene između **Riske i Garice**), zaposjeli su istraživači. Kada se uklonilo raslinje, započela su sondažna arheološka iskanja dijelova prostorija utvrde, kao i čišćenje ostataka kapеле **Sv. Nikole**. Riječ je o početku realizacije dugotrajnog i opsežnog projekta istraživanja, dokumentiranja, konzervacije, djelomične rekonstrukcije i konačne prezentacije tog, po svojim karakteristikama i predivnom prirodnom okolišu, jedinstvenog spomenika na otoku **Krku**. Radove trenutno finansira **Poglavarstvo općine Vrbnik**, a u budućnosti bi se trebali uključiti, uz mnogo agresivniji marketinški pristup, i različiti sponzori i turističke zajednice Vrbnika i otoka Krka, te određeni fondovi županije i države.

Nositelj arhitektonsko-konzervatorskog dijela projekta je **prof. Bedenko s Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu**, poznat po svom dugogodišnjem angažmanu na dokumentiranju naše graditeljske baštine i završnim radovima na dovršenju **Medvedgrada**, dok je voditelj istražnih radova arheolog **Ranko Starac iz Rijeke**. Gradeč, utvrda s kružnim predgradjem i

crkvom, zapravo se u srednjovjekovnim vrelima nazivala **Rovoznik** ili **Rogoznik**. Kaštel je smješten iznad stare komunikacije koja je povezivala grad Krk s područjem Vrbnika i **Dobrinja**, na rubu uzvisine s burne strane omedene udolinom kojom protjeće nepresušni potok. Ta je draga u srednjem vijeku nazivana **Vinderska**, vjerojatno po **Vindima**, odnosno **Slavenima** kako su ih nekad nazivali germanski izvori. Sâm kaštel smješten

ra tek sagradenu i posvećenu kapelu **Sv. Nikole** i čitavu nadarbinu poklanja samostanu **Sv. Ciprijana na Muranu**. Knez Nikola taj kaštel naziva "svom očevinom", pa je Rogoznik već u njegovo doba očito bio više generacija u njihovim rukama.

Još **1488.** godine **Vinciguerra** tvrdi da je Rogoznik "prva postojbina i prvi posjed krčkih knezova".

Kapela **Sv. Nikole** bila je u funkciji još **1508.** godine, dakle, više desetljeća

nakon potpunog napuštanja kaštela, pa sve do polovice XVI. st. stoljeća, kada je napuštena. Po odlasku

Frankopana s otoka, kaštel Rogoznik, zbog svog izdvojenog položaja, nije bio interesantan **Mlečanima**, pa ostaci crkve i utvrde postaju izvorištem klesanog kamena. Prema predaji, gradnja zvonika župne crkve u Vrbniku financirana je pronalaskom

zakopanog blaga na Gradeču (prije **1527.** godine), a dijelovi obradenog kamena korišteni su i za proširenje crkve **1585.** godine.

Karakteristike tlocrta utvrde, oblika nepravilne pačetvorine, s unutrašnjim dvorištem, stambenim prostorijama na dvije etaže i prostranom vitezkom dvoranom, kao i neki detalji na objektu (način klesanja i slaganja kamena,

Stari kaštel Gradeč nedavno su posjetili i studenti Vrbničke grafičke akademije

je na sjevernom obronku brijege, na kome postoje ostaci prostrane gradinske naseobine iz brončanog i željeznog doba, unutar koje je u ranom srednjem vijeku podignuta crkva **Sv. Krševana**, stoljećima glavna kapela naselja Garice. Na povijesnu pozornicu kaštel stupa odjednom, pa se spominje još **1307.** godine. Ispravom izdanom **22. rujna 1322.** godine knez **Nikola I** doti-

oblikovanje dovratnika, prozora i streljnice), upućuju nas da je kaštel dovršen u drugoj polovici XII. stoljeća. Međutim, neki majstorski izvedeni obrtnički detalji, poput načina slaganja klesanaca u redove, kao fugiranje sljubnica između klesanaca, ukazuju na jaku autohtonu romansku zidarsku tradiciju, koja se ugledala na vrhunske primjere kasnorimskog ili ranobizantskog graditeljstva. Ne treba sasvim odbaciti i mogućnost da dijelovi utvrde doista potječu iz kasnoantičkog razdoblja. Razbacani ulomci antičkih tegula, pomiješanih sa srednjovjekovnim kupama, mogu ukazivati na egzistenciju mnogo starije antičke arhitekture na mjestu ili u blizini Gradeca.

Petriš spominje tragove akvadukta, pa stoga korijene Gradeca pripisuje rimskom razdoblju, no akvadukt je mogao biti sagraden i za vladavine krčkih knezova.

O Gradecu i njegovoj zagonetnoj prošlosti, vezanoj uz posve tamnu, najstariju povijest knezova krčkih, može se mnogo pisati. Nakon prve etape istraživanja, nadamo se da ćemo imati manje nepoznanica, o čemu će javnost biti obaviještena možda već u sljedećem broju "Vrbničkih vidika".

RANKO STARAC

Dovršena crkvena pronača

SLOGA ŽUPSKE I MJESENJE ZAJEDNICE

Položicom travnja, nakon dugo-trajnih radova, završeno je uređenje župske pronačice. Nije lako graditi u jezgri staroga grada, jer to je prostor kojem moderna pomagala teško imaju pristupa. Najveća pomoć u starim uskim uličicama je "karijola". Ipak, uza sve poteškoće, naša župa dobila je tri nove prostorije koje će dobro doći potrebama naše župe. Ureden je tzv. **Božji grob**, sagraden je novi krov, a na podu su postavljene kamene ploče. U njemu će se čuvati inventar potreban za liturgiju tijekom crkvene godine, koji će se još nadopuniti, ali kad zatreba, u najkraćem roku pronača može prora-

diti i poslužiti svrsi. Treća prostorija poslužit će za pomoćnu sakristiju u kojoj će se čuvati vredniji crkveni inventar, u prvom redu crkveno ruho. Blagdan **Sv. Ivana Krstitelja**, zaštitnika naše župe, prigoda je za blagoslov tih prostorija, pa će vjernici moći razgledati učinjeno.

Za ostvarenje toga projekta finansijsku pomoć dala je **Poljoprivredna zadružna Vrbnik**, a ta se pomoć sastojala u podmirivanju troškova od početnih radova do stolarije. U dva navrata pomogla je i **Općina Vrbnik**.

Tvornica "Vrbenka" darovala je kompletну instalaciju za struju i vodu, koju su, bez nakanade, postavili majstori **Vladislav Brusić, Ivan Brusić i Mladen Toljanić**. Gospodin **Stjepan Mesić** darovao je dva nova stola za pomoćnu sakristiju. Vjernici naše župe dvaput su dali novčane priloge, sto kuna po obitelji, a sudjelovalo je ukupno **354 obitelji**. Lijepa svota prikupila se od obitelji koje su umjesto cvijeća ili vjenaca, prigodom sproveđa, dali novac za potrebe crkve.

Ukupni troškovi uredenja pronačice iznose **165.220 kn**. Želim napomenuti da je ovaj projekt djelo zajedničkog napora župske i mjesne zajednice. Svima koji su pomogli u gradnji župske pronačice od srca se zahvaljujem. Svim dobročiniteljima posvećena je sveta misa na Ivanu.

Neka svima Božja ljubav uvrati svakim dobrom, za svetost duše i čistoću tijela, tj. naših djela.

JOSIP KOSIĆ

Obiteljska nedjelja

PREOKRENUTE VRIJEDNOSNE LJESTVICE

U nedjelju, 5. svibnja, održana je u organizaciji **Povjerenstva za obitelj Krčke biskupije**, već tradicionalna (15. po redu) obiteljska nedjelja za bračne parove otoka Krka na temu "**Obiteljske zajednice**". Cilj okupljanja bio je potaknuti bračne parove na razmišljanje o stvaranju većeg zajedništva među

vjerničkim obiteljima našeg podneblja i sredine. Voditelj, mons. **Valter Župan**, u uvodnom je predavanju dao natuknice za razmatranje okvirne teme u skupinama. Kako župa Vrbnik nije bila zastupljena, smatramo potrebnim ukratko vas upoznati s tim susretom.

U vremenu u kojem živimo kao da gubimo čvrste odrednice koje će nas usmjeravati i držati na određenom stupnju odgovornosti za budućnost. Čini se da je danas sve manje zajedništva.

Koliko su i naše župske zajednice doista zajednice, poput prvih kršćanskih zajednica (usp. Djela apostolska)? Koliki među nama osjećaju da doista mogu računati na takvu podršku? Izgleda da glasniji stvaraju javno mnjenje, kojemu se jednostavno treba prikloniti ili se povući. Ne želimo se angažirati, ali zato sve kritiziramo i mislimo kako svakome možemo izreći svoj sud i mišljenje. Danas se mnogo govori i piše o krizi duhovnih vrednota, o potrebi duhovne obnove, o bescijljnosti i neangažiranosti mladih... A je li naša mladež za sve kriva? Jesu li zajednice, u traženju novog identiteta, preokrenule ljestvicu vrednota i gotovo da više i ne znaju što hoće i za čim teže? Tu je ono vječno pitanje: biti ili imati, čemu dati prednost? Kršćanske se obitelji moraju družiti, podržavati, razgovarati i analizirati i spremno se opirati svemu negativnom. Izgradene kršćanske zajednice i pojedinci na svim područjima života moraju ostaviti pečat svojeg uvjerenja, u školi, politici, gospodarstvu, kulturi, medijima i u svemu što čini svakodnevni život.

U takvom načinu života vidimo duhovni napredak i naših župskih zajednica, koje su postale previše tradicionalne i stereotipne. Novo vrijeme i u Crkvi traži nove ideje, nove ljudi, nov način življenja vjere.

IVAN BRUSIĆ

PRECIZNOST I LJEPOTA

Brevijar (časoslov) - I. vrbnički s kraja XIII. st. - pisan rukom

Uposljednje vrijeme češće se u našoj javnosti govorio o starim i vrijednim glagoljskim knjigama, misalima i brevijarima koji se čuvaju u našoj župskoj crkvi.

Informacije o njima ne nalazimo samo u stručnim publikacijama, nego u svakom turističkom vodiču ili fotomonografiji.

Nemamo baš često priliku zaviriti u ormare u kojima su poslagani vrijedni umjetnički predmeti: kaleži, moćnici, pokaznice... izrađeni od mjedi ili srebra. Za ovu smo prigodu odabrali i snimili nekoliko predmeta.

Naša župska crkva **Sv. Marije od Uznesenja** u prošlosti je bila još bogatija, "ne zna se od koga s neprocijenjenim blagom nadarena", kako u svojim "Uspomenama" navodi J. Petris. Kada je otok Krk dospio pod **Napoleonovu upravu**, ukinute su bratovštine, a crkvena je imovina poхranjana.

Očevidac tih dogadaja, spomenuti Petris, opisuje kako se sve zbilo.

Naime, francuska je uprava donijela odluku po kojoj imovina ukinutih bratovština pripada državi. Vrbnički plovani, sudac i gradski poglavari smatrali

Kalež - pozlaćeno srebro, visina 20 cm, držak ukrašen sa tri andeoske glave, ukrasi barokni

su da će župna crkva ostati poшtedena i da se navedeni propis ne odnosi na nju, ali iako je sva imovina bila popisana u inventariju bratovštine Sv. Marije, ipak je podlijegala tom propisu.

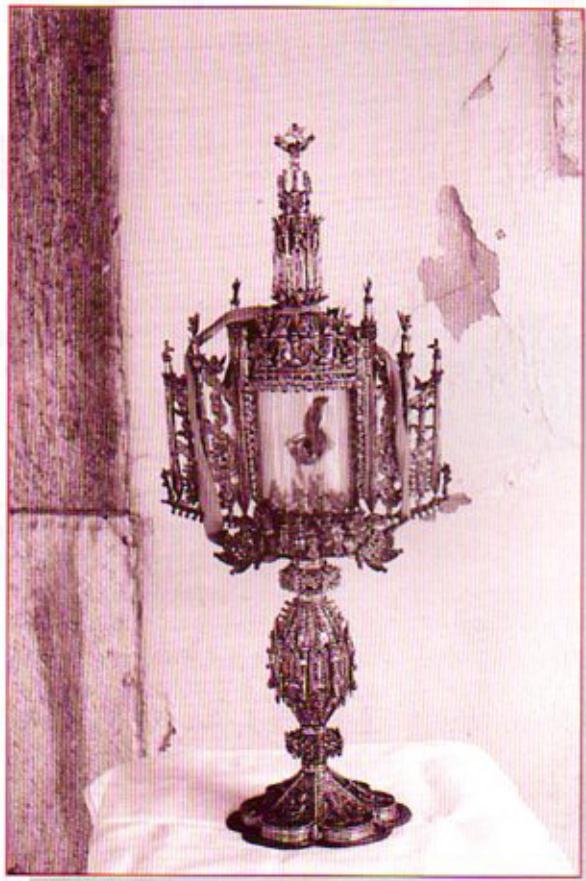
Petris piše: "Komesari ponešoše sve, a ostade nam crikva gola, prez ijedne urehe. Odnesoše 18 kaleži i 18 patin od srebra, 12 svjećnjaka, 2 križa srebrna, 14 kandila. Odnesoše i crkvenu odjeću. Što se je moglo spasiti, spasili su sakristani.

Jednostavno su neke srebrne predmete, križ, svjećnjake, kalež i relikvijar Sv. Tome Akvinskog prekrili i tako ostavili, pa što bude. Uspjeli su. Komesari nisu pogledali pod taj pokrivač."

Neki drugi predmeti darovi su poznatih i nepoznatih darovatelja. Bilo bi dobro da se uz koju prigodu ti lijepi i vrijedni predmeti izlože makar na određeno vrijeme, pa da ih naši ljudi mogu razgledati i diviti se ljepoti i preciznosti njihove izrade.

Dva mala medaljona -
močnika, dar o. Vladislava
Brusića

Mjedeni relikvijarij - močnik Sv. Tome Akvinskog, ručni
rad, vrlo star i vrijedan

Srebrni kalež - XVI. st., pozlaćena kupa, visina 23 cm,
filigranski rad

Josip Bratulić
"Leksikon hrvatske glagoljice"

KNJIGA ZA SVAKU OBITELJ

Znate li tko je bio Butko? Bio je glagoljski pisac koji je živio na prijelazu iz XIV. u XV. st., a između 1403. i 1404. prepisao je za bosanskoga feudalca, splitskoga hercega (dux), Hrvoja Vukčića Hrvatinića bogato ilustriran Misal. Naišli smo na taj podatak u "Leksikonu hrvatske glagoljice" prof. dr. Josipa Bratulića, kojega, uistinu, ne treba posebno predstavljati našim čitateljima, ali napomenimo da je redoviti profesor na Katedri za stariju hrvatsku književnost, što s rijetkim marom i upornošću skuplja, istražuje i prikazuje povijest hrvatske pismenosti. Dodajmo još da je na godišnjoj skupštini Matice hrvatske gotovo jednoglasno izabran za njezinoga predsjednika.

"Leksikon hrvatske glagoljice" na kratak, sažet i jezgrovit način izvanredan je doprinos nama neukima da što brže i jednostavnije doznamo nešto više o glagoljici i ljudima koji su se njome bavili, bilo da su pisali ili se borili za očuvanje toga pisma pred najezdom nekad (u crkvenoj i državnoj upravi) obaveznog latinskog jezika. Knjiga nakladnika "Minerve" iz Zagreba složena je u dva dijela, tako da otrprilike trećina sadrži stručne tekstove o povijesti,

značenju i značaju glagoljice za održanje hrvatske samosvojnosti i svjesti o pripadanju jednom narodu, čija je povijesna sudbina bila kako ostati svoj u raznoraznim političkim kombinacijama i križaljkama što su je na ovom području slagali moćnici s gesлом "sila Boga ne moli". Drugi dio "Leksikona" u glagoljskom "Azbučnom redu" sadrži natuknice o pojmovima i osobama vezanima uz glagoljicu. Tako, primjerice, tražeći

podatke o Vrbniku, nezobilaznom kada je riječ o glagoljici, čitamo o "Vrbničkom I. brevijaru", najstarijem sačuvanom hrvatsko-glagoljskom brevijaru. Pod natuknicom "Vrbnik", osim povijesnih podataka, doznaјemo o glagoljaškom i drugom blagu koje se

primjerima zbornika: Vinodolskim, Tkonskim, Kolunićevim, Oksfordskim i Grškovićevim. Gdje su oni sada i kako su prešli zidine staroga "keštela", možemo samo nagadati, ali sigurni smo da bi se o nestanku i odnošenju tih vrijednih dokumenata mogao napisati dobar krimić.

Recimo koju i o recenzenti ma Bratulićevog "Leksikona", ljudima i profesorima koji su imali hrabrost i "nesreću" da se zanimaju za, u svoje vrijeme ne baš počudnu i podobnu, stariju hrvatsku književnost. Akademik, prof. dr. Eduard

Hercigonja, izučavao je kanonske spomenike i bavio se hrvatskim glago-ljaštvom u okviru društvenoga, privrednog i kulturnog života srednjo-ijekovne Hrvatske, a izdvajamo da je priredio kritičko izdanje "Petrisova zbornika". Dr. Stjepan Damjanović profesor je staroslavenskog jezika i posebice se bavi gramatičkim i leksičkim ustrojstvom hrvatsko-glagoljskih teksta.

"Leksikon hrvatske glagoljice" vrijedan je i koristan priručnik, pomagalo ne samo učenicima i studentima, nego obavezan dio svake obiteljske knjižnice.

Dodajmo još da je bogato i kvalitetno ilustriran, pregledan, a poseban je užitak čitati lijep hrvatski jezik, jednostavne rečenice kakve umiju izreći samo ljudi koji dobro poznaju ono o čemu govore, kao što je slučaj s našim dra-gim profesorom Josipom Bratulićem.

JELENA BUTKOVIĆ

danas većinom čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu, s tim da su četiri brevijara i dva misala u Vrbniku. Žalosna je činjenica da je vrbničko blago rasuto po cijelom svijetu, pa je tako u Moskvī jedan veliki brevijar iz XV.st., drugi se nalazi u Rimu, gdje se čuva i "Zrcalo žakna Luke", a "Leksikon" nas podjeseća kako se, nekada s mnogo više pomnje i brige čuvana, biblioteka "Vitezić" mogla podižiti u svijetu jedinstvenim

Frane Paro
"Glagoljska početnica"

ZA ZALJUBLJENIKE I STRUČNJAKE

Znamo da "u početku bijaše Riječ", a rječi imaju, osim zvučnog, i svoje slikovno oblikovanje. Dok još nisu poznavali pismo, prvi su ljudi svoje poruke izražavali slikom. Pismo je već viši oblik civilizacije, a mi **Hrvati** možemo biti posebno ponosni što smo posjednici i vlasnici jednog od najstarijega i slikovno najljepšega pisma - glagoljice.

Profesor **Frane Paro** s glagoljicom se susreo, i u nju zaljubio, još u ranom djetinjstvu promatrujući marljiv i težak posao svojega oca **Ivana**, tipografa. Kako i sam kaže u uvodu svoje tvrdo ukoričene "Glagoljske početnice" nakladnika "Benje" iz Rijeke, misao o sastavljanju "Malog

Azbukvara" (da se poslužimo naslovom knjižice **Dragutina Parčića** namijenjenoj za učenje i pravilno čitanje glagoljskih slova) nije mu dala mira deset godina, od kada je u zagrebačkom "Muzejskom prostoru" bila postavljena izložba "Pisana riječ u Hrvatskoj".

Da je profesor Paro vrstan crtač, čiji nas crteži uvijek iznova zapanjuju svojom čistoćom i pravilnošću, znali smo već prije, kada smo se susreli s njegovom mapom linoreza "Istrija", ali "Glagoljskom početnicom" pokazuje čitateljima, koji su razgrabili prvo

izdanje, da još uvijek ima ljudi koji daju prednost peru pred strojem i postižu gotovo savršen rezultat. Kada

utjecajem latiničnoga pisma, obla glagoljica pretvarala se u "uglatu", osobito u **Istri, Hrvatskom primorju** i na kvarnerskim otocima.

Što pomnije gledamo i čitamo "Glagoljsku početnicu", čiji nas naziv navodi na pomisao da je ponajprije namijenjena početnicima studija glagoljice, dolazimo do zaključka da nipošto nije riječ o knjizi namijenjenoj samo znatiželjnicima, kojih sve više ima i izvan granica naše zemlje, nego i stručnjacima i dobrim poznavateljima glagoljice. A, uostalom, kako bi drukčije i bilo kada je "Glagoljska početnica" rad autora koji je svoj dosadašnji profesionalni život posvetio grafici, nesebično je prenoseći svojim studentima, kolegama i javnosti.

JELENA BUTKOVIĆ

FRANE PARO

prvi put uzmemu u ruke "Glagoljsku početnicu", otisnuto na posebnom pomnjom i umijećem doradenom papiru tiskare "J & B", i prolistamo je, oko nam privuku crteži i mašta počinje raditi. Zamišljamo naše stare popove glagoljaše kako uz titraj svijeće gušćijim perom vuku po pergamenu crte preoblikujući ih u slova, slova u riječi, a riječi u rečenice i ispisu redove misala i brevijara. Tanka nit vodi nas još dalje, sve do najstarije sačuvanog oblika "oblog" glagoljskog pisma kakvim je, možda, pisao i **Konstantin Filozof**. Vremenom, a pod

RIJEČI OHRABRENJA, POTICAJA I SAVJETA

Pastir i župnik svake župe unutar granica jedne biskupije je mjesni biskup. Budući da ne može sâm biti uvijek prisutan u svakoj župi, on ima svoje suradnike, svećenike-župnike koji imaju, barem u većim župama i kad ima dovoljno svećenika, svoje pastoralne suradnike. Biskup je dužan povremeno, kako je to propisano crkvenim propisima, posjećivati župe u svojoj biskupiji. U našoj, **Krčkoj biskupiji** sadašnji biskup, preuzvišeni **Josip Bozanić**, posjeće župe po dekanatima svake druge godine radi **krizme**, ako u župi ima krizmanike, a svake četvrte godine obilazi župe radi **Pastirskog pohoda**. Biskup posjeće pojedinu župu i u izvanrednim prilikama: primjerice, krstiti četvrtu dijete, posvetiti novi oltar, zarediti nekoga za đakona ili za svećenika, voditi sprovod nekog svećenika... Ovoga proljeća došao je red za Pastirski pohod u naš dekanat, pa tako i u našu župu, u kojoj je Otac Biskup boravio od **19. do 24. ožujka**. Došao je na blagdan svoga nebeskog zaštitnika **Sv. Josipa**, zaštitnika Crkve i naše **Domovine**. Stigao je iz Krka, iz svoga

biskupskog doma, u poslijepodnevnim satima i nakon svečanog ulaska u župnu crkvu, predvodio je euharistijsko slavlje. Na početku svete mise, dobrodošlicu mu je **zaželio** i izrekao čestitku za imendant župnik **Josip Kosić**. Nakon mise, Otac Biskup susreo se s roditeljima i kumovima naših krizmanika. Vjernici su u svečanom raspoloženju, pogotovo najmladi, dočekali svoga Pastira i u velikom broju sudjelovali na misi blagdana Sv. Josipa. Pastirski pohod prilika je da za boravka u župi Biskup izbliza upozna duhovno i materijalno stanje župe. Tako je ovoga puta Otac Biskup misio u župnoj crkvi, u kapelama **Gospe od Zdravlja**, **Sv. Ivana Krstitelja** i koliko je stigao, pogledao je ostale crkvene objekte. Susreo se s djecom svih razreda, posebno s krizmanicima i ministrantima. Sa župskim vijećem razmotrio je nekoliko konkretnih pitanja župskog života i rada. Organiziran je i susret s općinskim vodstvom i Poglavarstvom te s ljudima iz gospodarskog života Vrbnika. Bila je to prilika da se iznesu misli, vizije, problemi i prognoze. Otac Biskup pohodio je i groblje, gdje

je okupljenim vjernicima održao Službu riječi te izmolio molitve odriješenja za sve pokojne.

Vrhunac Pastirskog pohoda bila je proslava euharistijskog slavlja, na petu korizmenu nedjelju, kada je 24 naših mladih vjernika, sedmog i osmog razreda, primilo sakrament kršćanske zrelosti i punoljetnosti, svetu krizmu. Pastirski pohod završio je iste nedjelje svečanom večernjom misom i biskupskim blagoslovom.

Ovom prilikom, još jednom, zahvaljujemo Ocu Biskupu za svu brigu u vodenju naše Biskupije i naše župe, za očinske riječi ohrabrenja, poticaja, savjeta. Molimo Duha Božjega da ga trajno hrabri i nadahnjuje u biskupskoj službi, a nas neka ospozobljava da budemo pravi suradnici milosti koju nam On, Duh, daje i koju nam je dao po našem Biskupu, svima, a posebno našim krizmanicima. Neka nam srca budu plodno tlo iz kojih će niknuti, od Oca, željeni plod.

JOSIP KOSIĆ

SRCA PUNA RADOSTI

Sa sjećanjem na posjet Svetoga Oca 1994. godine Hrvatskoj, krenuli smo **18. svibnja**, rano ujutro, put **Slovenije** na susret mladih s **Papom Ivanom Pavlom II.**, koji se održao na sportskom aerodromu **Rakitnik** pokraj Postojne, pod mottom "Oče, potvrdi nas u vjeri!" U Sloveniju smo stigli oko 11 sati ujutro. Na aerodromu smo dobili *lunch-pakete*, kartonske stolice i program susreta. Osim nas, bilo mladih iz **Austrije, Italije i Mađarske**. U molitvi i pjesmi dočekali smo Svetog Oca, koji je stigao u *papamobil*. Tada je započeo program koji su pripremili mladi iz Slovenije. Bilo je tu pozdrava, molitve, plesa, pjesme i čestitaka za Papin **76. rođendan**. Između ostalog, pjevalo se i "Happy birthday", na što je Papa s osmijehom na licu odgovorio da smo mi Slovenci, a ne Amerikanci.

Program je trajao do 19 sati, kada je Papa, podijelivši Božji blagoslov, napustio zračnu luku.

Pomalo umorni, ali radosnih srdaca, uputili smo se prema autobusu, zah-

valjujući Bogu što nam je udijelio milost da prisustvujemo ovom svetom susretu.

IVANA KORDIĆ

Ministranski zbor naše župe **NAJBLIŽI OLTARU**

Naša župa ima ministrantski zbor u kojem je **28 ministranata**. Možda vam se čini da nas je puno, ali i naše su dužnosti brojne. Neću ih sada nabrazati, nego ću samo napisati svoja zapažanja. Trebamo biti revni i pobožniji u službi kod oltara. Svaki ministrant treba se odlikovati u lijepom i pristojnom ponašanju. Mi smo, uz svećenike, najbliži oltaru i zato je naša služba lijepa i časna, ali i odgovorna. Kao što nas ljudi promatraju dok smo pokraj

oltara, tako nas promatraju i dok smo izvan crkve, ali najviše nas Isus prati svojim pogledom. Tko zna, možda će netko od nas ostati uz oltar cijeli život kao svećenik ili redovnik. Sigurno da Bog nekoga od nas zove i da naša župa to želi i po toj nakani moli: "O sveta, Majko Božja..." Tko zna... vrijeme će pokazati svoje.

MINISTRANT IVAN

Susret mladih na Cresu i Lošinju

UVIJEK NOVI DOŽIVLJAJI

Ove smo godine prisustvovali susretima mladih na **Cresu** i **Lošinju**. Odlazak na takve susrete omogućuje nam uvijek nove i drukčije doživljaje i iskustva. Mnoštvo mladih zajednički prisustvuje misi i predavanjima, gdje razgovaramo i rješavamo probleme koji nas tište. Takoder se održavaju priredbe na kojima se izvode pjesme i igrokazi koje smo sami napisali. Sklapaju se nova poznanstva i razmjenjuju adrese. Ti su susreti mjesta na kojima se zaboravljuju svakodnevne brige. Nadamo se da će takvih susreta biti više, jer nam svi ostaju u lijepoj uspomeni.

DEMOKRACIJA, MILOM ILI SILOM

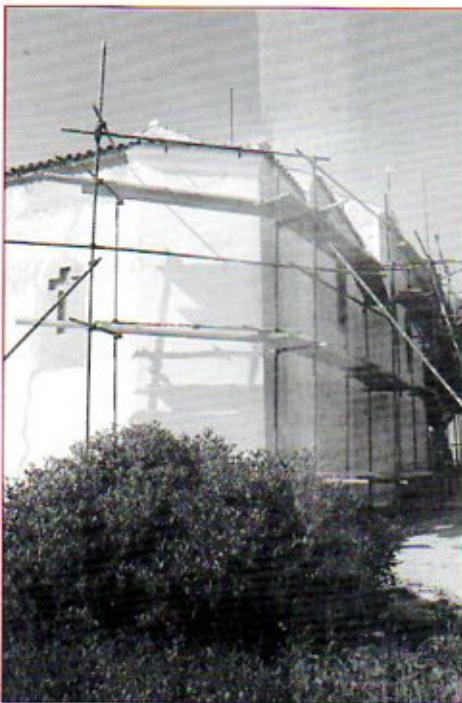
Kaže se da je u gradu život. Bit će da je tako, ali čovjek se i grada zasiti. Tako i ja, svaki dan sve isto: stan, tržnica, novine, kuća, pokoje uvjerenje sa ženom. Svi smo sve nervozniji. Teško se živi, ali kaže narod: Bog će pomoci. Da malo pobjegnem od svoje svakodnevice, odlučio sam posjetiti moj stari, lijepi **Vrbnik** i sve koje poznajem ili ne poznajem u njemu. Odmah, prvo jutro, bila je subota, našli smo se na **Škujici**. Staro društvo. Razvio se razgovor o demokraciji. A o čemu će drugo. Što je demokracija? Demokracija je politika u kojoj se živi i radi kako narod hoće. To znaju svi naši pučkoškolci. Recimo, kad učitelj ne da ocjenu koju učenik želi, nego koju zasluži, on ili oni izbuše mu gume. Pa tako, milom ili silom, demokracija, želja naroda, ne smije biti ugrožena. I nije. Narod radi što hoće i dobro je zaštićen. Učitelj se može žaliti ministarstvu. To ne bi bilo dobro jer bi ispaio nestručnjak. U školi mora postojati rješenje za svaki problem, pa i za ocjene. Ako rješenja nema, znači da

učitelj nije dorastao svome zadatku. Može se učitelj žaliti roditeljima. Ali što će se žaliti kad su to zlatna djeca. Da ih roditelji još malo 'poglancaju', svi bi oko te djece oslijepili od blještavila. Nije učiteljima lako, tko im je kriv kad su izabrali takav kruh. Učitelju mora postati jasno što je demokracija. Istina, i to što ona nije. To nije politika u kojoj se ne zna što je pop, a što bob. I dok smo mi tako diskutirali, naišao je plovan. Kad je čuo našu temu, zaključio je: ne mogu djeca biti toliko zločesta koliko ih učitelji mogu voljeti. Zlo se izbjiga dobrim. Kad djeca odrastu, dodu k sebi... Tako je, mislim ja, ali još jedni nisu odrasli, a drugi već startaju. I neka netko kaže da je učiteljima lako. Otišao sam doma. Ručao sam, odmorio se i onda se obrijao jer sutra treba na misu, nedjelja je. Misa je, po običaju, u 10.30. To je misa za ozbiljan puk. Došao sam u zadnji čas. Već je ministar zazvonio na vratima sakristije. Ostao sam u dnu crkve, među muškim svijetom, iako je bilo puno praznoga

prostora. Bilo mi je čudno da je toliko zraka i slobodnoga mjesta u crkvi. Brzo mi je postalo sve jasno: do Evandelja sve je bilo puno.

Pjevali smo da sam skoro oglušio, ali samo do "Jaganče Božji". Za tren, opet puno slobodnih mjesta. Najprije su počele ženske, a onda i muški, jedan za drugim izlaziti. Kamo idu ti ljudi? Pitam Franu: "**Frane, kamo ovo idu?**" "**Žure na kavu. Boje se da ih mjesto neće čekat. Za crikvu nije strah, ali u kafiću lako ostaneš bez mjesta.**" Kad sam ja bio mlađ, u Vrbniku toga nije bilo. Znalo se od kad do kad traje misa. Zna se to i danas, mislim ja, ali su ti ljudi nešto drugo izgubili, možda malo šesta. Toga u Vrbniku nije bilo. Neka se nitko ne ljuti jer sam i ja Vrbenčan. Koliko vidin, kamo god prođem za uvodit neki dobri običaj, nema nas, a za naopako još nas se i nade. Ma glavno je da smo mi dobri kršćani, a za šesno ponašanje čemo lako.

Vratio sam se u **Rijeku** nezadovoljan. Sve mi se čini da Vrbnik nije ono što je bio. Daj Bože da nije tako. (**B. P.**)

Radovi na crkvi Gospe od Zdravlja

U NOVOM RUHU

Dugo smo se spremali i konačno prionuli obnovi crkve, svima nam drage, **Gospe od Zdravlja**. Bilo je to potrebno, dapaće, hitno. Krov je prokišnjavao, bure su učinile svoje, oluka nije nikada ni bilo, fasada je počela popuštati. Zahvaljujući dobroti i darežljivosti vjernika, većinom iz naše župe, krov je potpuno obnovljen, umjesto kanalica, postavljena je mediteranka, stavljeni su bakreni oluci i sep na fasadi. Crkva ima novo ruho. Kad mogućnosti budu dopustile, uredit ćemo i unutrašnjost. Osolica, Zub vremena, učinili su svoje. Ovom prilikom svim **Vrbenčanima izvan Vrbnika** i svim prijateljima obraćamo se molbom za pomoć. Pomognite da se zavjetna crkva Gospe od Zdravlja obnovi i tako sačuva. Svaka, pa i najmanja, pomoć dobro će doći. Svoju pomoć možete slati na račun:

**Župa Vrbnik, Riječka banka,
br. 33810-621-16-80700-2-015-00060-8**

Pučki pjevači
U ČASNOJ SLUŽBI

Svaku nedjeljnu ili blagdansku euharistiju "intoniraju" naši Pučki pjevači: Mladen Toljanić, Ivan Toljanić, Franjo Toljanić, Darko Volarić i Josip Zahija. Za svaku nedjeljnu ili blagdansku misu naši pučki pjevači na svome su mjestu, u koru kod oltara. Otpjevaju "Ulaznu pjesmu", na hrvatskom ili staroslavenskom, a vodeću ulogu imaju na večernji, "hrvatskoj" ili "staroslavenskoj". Nekada su to pjevali članovi-pjevači Kaptola, stari sakristani, a danas su ih zamijenili naši Pučki pjevači. Svaka misa bez njih je nezamisliva. Neka ih Duh Božji podrži dugo i nepokolebljivo u njihovoј časnoj službi.

Sopeli se opet čuju

"MENE NI NIKI POSAL, SAN SEN PRIŠEL!"

Nešto se doista lijepo i značajno dogada zadnjih šest mjeseci u Vrbniku. Recimo odmah da je riječ o Školi svirke sopela, što je počela raditi kao jedna od brojnih aktivnosti Kulturnog društva "Frankopan", ubrzo nakon njegovog utemeljenja. Prvi prosinca 1995. godine, možemo s ponosom reći, posebno je značajan za Vrbnik, otok Krk i šire.

Naime, toga dana počela je raditi škola iz koje će izlaziti mladi sopci, što će svojom svirkom ljubomorno čuvati i promicati bogatstvo pučke glazbene i

folklorne baštine ovoga kraja. Dojmio me se jedan odgovor na moje pitanje: "Tko vas je poslao ili možda nagovarao da idete učit sost sopeli?" Neki su iznenadeno šutjeli, ali onda je iz njihove duše izašla rečenica: "Mene ni niki posal, san sen prišel!" Svi koji su tako razmišljali i danas redovito dolaze, uče, sopu, pa na kraju prve školske godine polučuju i prve rezultate. Mladi vrbenski sopci su: Sanjin Bolonić (rod. 1982.), Borna Fugošić (1978.), Ivan Kraljić (1983.), Dorijan Polonijo (1982.), Matej

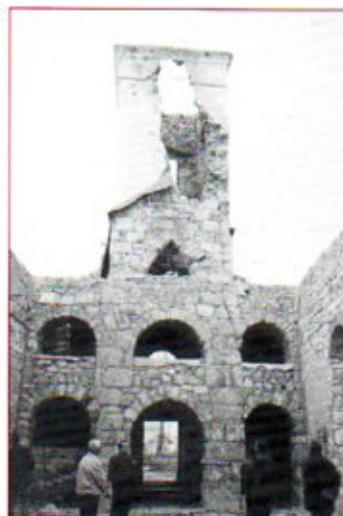
Polonijo (1985.), Matej Polonijo (1980.), Saša Sablić (1983.), Božidar Volarić (1984.), Dean Volarić (1980.), Ivan Volarić (1986.), Marko Volarić (1983.) i Ivan Volarić (1984.). Tanec i kanet naših otac, naših starih mentinjada, "ruki", "nogi", tako lip našin juden drag sopeli glas neka zvoni sva vrimena!

IVAN PAVĀČIĆ

Kumstvo našeg dekanata

PRIJEKO POTREBNA POMOĆ

Na Uskrnsnu srijedu župnici Vrbnika i Baške, vlč. Josip Kosić i Ivan Brnić, s predstavnicima župskih vijeća, Ivicom Grškovićem i Emilom Volarićem, posjetili su župe Gospočkog dekanata koje su bile žrtve Domovinskog rata: Lički Osik, Lički Novi i Široku kulu. Naš se dekanat povezao s tim župama kroz kumstvo, a cilj je prikupiti pomoći nastradalim župskim zajednicama. Dio stvarnosti pokazuje i priložena fotografija. Potrebe nadilaze naše mogućnosti, stradanja su neopisiva, štete jedva procjenjive. Nakon jednodnevнog posjeta naš je zajednički zaključak da s tamošnjim vjernicima i župnikom, vlč. Lukom Blaževićem, trebamo biti solidarni. Nama ovdje nije lako, a koju riječ izgovoriti da istinu kažemo za našu braću тамо? Teško ju je domisliti, a još teže proživljavati. Ipak nešto moramo i možemo učiniti. (J. K.)

IVANJSKE I PETROVSKIE OGNJI

Judi su va staro vrime za letnog solistica častili zemju, onda za njih najveće božanstvo. To je doba kada je sence najvisočije na nebu, kada su noći najkraće, a dani najdeji. Dob je to od 21. do 24. šestoga mjeseca. Judi su se tada zahvajivali na žetvi, na urodu.

Palili su ognji, vokolo njih tancali i ogenj preskakali. To je bilo još prije kršćanstva. Niki su se od tih običaji zadržali po celoj Europi do danes, a tako i u nas.

U nas su se za Ivanju i Petrovu palili ognji. Bilo je čudo običaji uz tu Ivanjsku noć. Divojki su večer pred Ivanju prali rupca i traversi, dali jih sušit priko poneštiri, a v jutron prije nego sence pride ven, stajali su se i na poneštiri čekali ki će prvi muški pasat, kako se zove, onako će se i frajar zvat, uganjali su ki bi to mogel bit, ako divojka već ni i znala. Još se ja pametin kako su se za Ivanju i Petrovu palili ognji po Čerencu, a i po gradu na Maloj placi, na Dvercima, na Opjici. Muži i mladići su preskakali priko ognja, a mladarija je delala kolo.

Divojčice su pleli vinčice od magriža, rehnuli, šegavih glavic, a ondat su je hitali va more. I to je imelo svoju poruku. Hvala moru i zemji na urodu i daru. Dica i sedaj pletu vinčice, ma jih ne hitaju va more. Muži i sad tancaju kola i tanci ma ne tancaju "Tancarolu". Užance pomalo zamiru.

VERES I TANCAROLA

Na te Ivanjske dani, Petrovu, Razgon i Mesopust u nas va Vrbniku se po tancu, kad je tanec mlajih finil, tancala "Tancarola". Za nju ni rabilo sopel. To je bil tanec muži ostri, jaki iskonski. Placa, zičice i stelbi, plni žen i divojak čekaju kada te prit muži. Oni se pek spravljaju od kuće do kuće i hite k Placi. Slivaju se z Potočini, Pojani, z gorun Pregrad svi va kolu. Sveki čas jih je sve više. Sva se Placa trese od njihova pobijana i haucana. Kolo za kolon se pretakalo sve va jeno. Pobijali bi va ton kolu kako da tiraju i straše sve zlo. Nijena ženska ruka tu silu ne bi mogla zderžat. One su se zdvizali po

zičićih, bali su se da jih ne zateru. Ti su tanci svoj najljudji kreščendo nastavili i finili va Mesopustu. Onda su po četrti put pobijali kako da se baštaju protuletju. Pobijali su sve jače, a ondat kot bi počeli popuščati. Vaje bi počeli pošpijivat po Placi, po kantuničih, kadi su njin ženi. Spametili su se da i one moraju nič prenest veselju. Ženi su pek čekali kada će već finit ta halabuka i pri već jedenput po njih zatancat. I one su oteli za čudo stvari zahvalit, a za slabije se uticat Bogu.

Zatancali bi z muži on lipi "VERES" va kon su mogli ves jad strest, kamižoti i frisi provet da je sve vokolo njih obletalo. Onda bi po malo zastajali, tanec je bil sve tiši, blaži kako i letni vetrič, ki je njihove molitvi šepjal Bogu, a ne ognju i tancu. Svi ovi običaji potekli su od starih, prastarih judi i sveki je nosil svoju poruku. Sveki jih je na svoj mod porejival i častil. Sveki je Blagden nosil svoju tajnu, morda neobjašnjivu i onomu ki je se deržal.

MARICA STAŠIĆ-MILIĆ

Šenterice

TRATUR

*Frane i Mare su se oženili i pomalo su se kučili.
Prišla je nika dob i misleli su, sve već imamo, samo tratura nimamo, pe su i njega kupili.
Onda je Frane umerl, a Mare se je plakala nad njim: - Frane moj,
Frane, sedaj i tratut imamo, a tebe,
Frane, više nimamo.*

ČE SE ČA ČUJE?

Ženi je umerl muž pe se je jako plakala. Bila je užanca govorit nad

*iškrinjun i z mertvin se pogovarat
kako da je živ.
Tako je i ova žena. Kad njoj je šla
sestra za tin da je toga već previše,
pošepjala joj je: - Ma zamelči, neće
čudo pasat, pe ćeš se opet oženit.
Ona je najedenput zamelkla i rekla:
- Če se ča čuje?*

RAZGON

*Za Petrovu kad cverčeki sopu,
Ovčice v Kostriju žalosno bliju.
Jančice su od njih odlučili,
A nje bržne, sve su razgonili.
Pestiri te imit svoju feštu*

*Poč te na Škujicu zakantat.
Mersit jančevinu, sir i*

*žlabtinu,
i po vičeri zatancat.*

*Mlaji te judi vežgat ogenj
I priko njega preskakat.
Da va ognju te sve zlo zgorit,
A potla te poč doma spat.*

*Ma za Ivanju i Petrovu
Zna bit i jako gerdi dan,
Pe je šel niki oblič kaban
Da bude Petra i Ivana sram.*

MARICA STAŠIĆ-MILIĆ

NOĆ, TIŠINA, MISEČINA

Noć, tišina, mesečina
Ne čuje se nanka kusenčina...
Juternji nervoz osjeti se uz praskozorje,
judi se na velo spravljaju va poje.
Paleč traktor prasnul sen se po kičici,
prvi je traktor već pasal na Črišnjici.
Pasivaju traktori, trese se poje,
svi kopaju, gnoje, pelni voje.
A pred večer majica športka od gnoja,
već mi je peln rubec verbenskoga poja.
Noć, tišina, mesečina
ne čuje se nanka kusenčina...

IVICA LUKARIĆ

MESOPUST

Iza nas su ostali mesopusni dani. Još se vavik spominjemo
onih ki su nas zabavljali nedijun zapolne. U svom stilu, evo,
iš u našem listu.

Tišina ni mogla podurat, aš se je lanjska
kunpanija od maškar opet našla.
Zabavaljujući toj kunpaniji sveku nediju mesopusnu
je va dom pribijalo stodeset do dvisto ljudi.
Vrbniku je gostovala i Željka Ogresta ze šekvesta.
Moglo se je va domu vidit: Festival zabavne glazbe,
Živu istinu, izbor za miss, dodjelu Nobelovih
nagrada, aerobik, a na samom kraju tamburaški
orkestar. Bilo je lipo i šesno sve to skupa.

Prišla je i čista sreda,
morala je udelat malo reda.
Dok su mlađi patili od umora,
prišlo je ven sanj humora.
Tištament je bil delg i lipo napisan,
a to zato jer nijeden ni bil zbrisana.
Bit va tištamentu ni vela tragedija,
ali judi čuvajte se afer i tragedija.
Zada toga sve se je smirilo
pe se je i vrata od doma zatvorilo.
Taj mir je prividan, aš mi vavik vermorimo:
spravljamo forcu i materijal.
Prepuštimo se sad teplini i sezoni a za
Mesopust opet ćemo delat kanconi.

MESOPUSNI ODBOR

SMOKVA

Dok sam odrastao
iz zlatnog kamena
izranjala je
smokva
u susret nebu...

Pokatkad
na njezine ruke
dolete ptice

Pokatkad
zeleni me dlanovi
smiruju pred počinak

RADOVAN TOLJANIĆ

SUPUTNIK

Tražim suputnika do Emausa.
Nekoga tko će s mirom podnijeti prašinu, žegu i
umor puta.
Nekoga tko će putem s mojom dušom dijeliti
svoju dušu.
Nekoga tko će srdačno pribaviti putnika
namjernika da s njim prosljedimo dalje.
Nekoga tko ga neće prezreti
zbog njegove neobaviještenosti.

Tražim suputnika do Emausa.
Nekoga tko će bez optranja saslušati sve što
putnik namjernik naumi reći.
Nekoga tko je spremam steći nove oči,

ući u novu zbilju.
Nekoga tko će putnika namjernika pozvati da s
nama
podijeli naš skromni obrok.
Nekoga tko će se, dok bitamo naprijed, sa
mnom
rado vratiti onima od kojih smo krenuli i s
njima
podijeliti naše ispunjenje.

Tražim suputnika od Emausa do Emausa.

STJEPAN LICE

OSIPE, PAZI SKALIN!

Se pametite kako su naši stari znali reć: - Oj, dome, domiću ni mi ga na da te. Če moren, neg uzdehnut. Tako je, kako je. Če sen stariji, sve me više pjaža bit ze mojimi pajdaši. Tako mora bit. Još ni ni jeden za sime ostal.

Va misecu marču je bila birma. Prilika da ne more bit boja. Petek zapolne već smo bili na Placi.

Nediju v jutron šel sen ranije crik. Otel sen čapat mesto va kori. Jušto da ēu se zameknut za kantun kuće, obličila me je suseda pe će mi onak po našoj užanci: Osipe, kamo ste partili? (ko da se ne vidi)

- Crik, Mare!
- Ala hote, hote, ona će na to, samo pazite na skalin.

Nis baš razumel če je otela s tin reć, ma nis ni bacilal. Do crikve hodeć trefil sen još dva od njih ki su mi to ponovili:

- Osipe, če greš criki, pazi skalin!

Pomislel sen: - Niki je od ovih fureš ki kupuju kuće po Vrbniku sigurno udelal kakov nešesni

skalin na put pe to juden pači. Gjedajuć ja tako pravo, livo, slažno hodeć prišel sen pred crikvu. Skalina videl nis.

Pomislel sen: - A sigurno će bit na drugoj bandi. Stal sen na verh stelbic i dignul sen nogu da ēu zakoračat va crikvu, kako vavik, al nis ov put ja zakoračal, ja sen va portun zaneral i našel sen se na podu...

Kroz glavu mi je proletela samo jedna misel: - SKALIN, tu je, ki bi se tomu nadal. Potla sen čul sve o njemu, da se je zakučil i tisti i tisti. Hvala Bogu, mene nisu spominjali. Ja sen pal fanj rano, pek ni šel ni jeden za tin.

Za ovi put bi bilo dosta.

VAŠ STRIC OSIP

Vrbničko kulturno društvo „Frankopan“ Vrbnik

PRISTUPNICA

Ime i prezime _____

Datum i mjesto rođenja _____

Zanimanje _____

Adresa _____

Datum _____

Potpis _____